Oświadczenie złożone
przez senator Agnieszkę Kołacz-Leszczyńską
w dniu 31 sierpnia 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister rodziny, pracy i polityki społecznej Agnieszki Dziemianowicz-Bąk

Szanowna Pani Minister!

Zwracam się z prośbą o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących zasad podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, które jednocześnie pełnią lub pełniły służbę w Policji albo innych służbach mundurowych podlegających systemowi zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy.

Problem ten został zgłoszony do mnie w związku z konkretnymi przypadkami osób sprawujących osobistą opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami.

W pierwszym przypadku osobą pobierającą świadczenie pielęgnacyjne jest były funkcjonariusz Policji, obecnie emeryt policyjny.

W drugim przypadku świadczenie pielęgnacyjne pobiera funkcjonariuszka Policji pozostająca nadal w czynnej służbie.

Wątpliwości wynikają z faktu, że zgodnie z art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez okres niezbędny do uzyskania okresu ubezpieczenia wynoszącego odpowiednio 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny. Jednocześnie przepisy przewidują, że składki te nie są opłacane za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli podlega ona obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów.

W przypadku funkcjonariuszy służb mundurowych sytuacja jest szczególna. System zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji i innych służb jest systemem autonomicznym względem powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Funkcjonariusze pozostający w służbie nie podlegają co do zasady ubezpieczeniom społecznym na zasadach właściwych dla osób zatrudnionych w systemie powszechnym.

W praktyce prowadzi to do poważnych wątpliwości interpretacyjnych. W szczególności nie jest jasne, czy fakt podlegania funkcjonariusza zaopatrzeniu emerytalnemu właściwemu dla służb mundurowych oznacza, że gmina jest zwolniona z obowiązku opłacania składek emerytalnych i rentowych z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego, czy też składki te powinny być opłacane na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Problem ma istotne znaczenie praktyczne, ponieważ okresy opłacania składek z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego mają zapewniać opiekunowi możliwość uzyskania wymaganego stażu ubezpieczeniowego. Jednocześnie służba w Policji lub innej formacji mundurowej podlega odrębnym zasadom zaliczania okresów do świadczeń emerytalnych.

Szczególnego wyjaśnienia wymaga sytuacja funkcjonariusza pozostającego w czynnej służbie. W takim przypadku osoba ta nie odprowadza składek do ZUS na zasadach właściwych dla powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, lecz jednocześnie pobiera świadczenie pielęgnacyjne, z którym co do zasady związany jest mechanizm zabezpieczenia emerytalnego opiekuna.

W związku z powyższym zwracam się do Pani Minister z następującymi pytaniami.

1. Czy gmina ma obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, która jest czynnym funkcjonariuszem Policji lub innej służby mundurowej objętej zaopatrzeniem emerytalnym funkcjonariuszy?

2. Jeżeli nie, to na jakiej podstawie prawnej należy uznać, że podleganie zaopatrzeniu emerytalnemu funkcjonariuszy stanowi „obowiązek ubezpieczenia społecznego z innego tytułu", o którym mowa w art. 6 ust. 2b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

3. Czy w przypadku czynnego funkcjonariusza Policji pobierającego świadczenie pielęgnacyjne okres sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością jest w jakikolwiek sposób uwzględniany przy ustalaniu jego przyszłych uprawnień emerytalnych?

4. Czy w przypadku funkcjonariusza pozostającego w czynnej służbie składki, które w przypadku innych opiekunów są finansowane przez gminę, powinny być odprowadzane do ZUS? Jeżeli tak, to w jaki sposób wpływają one na przyszłe świadczenie emerytalne funkcjonariusza?

5. Jak należy traktować osobę, która pobiera świadczenie pielęgnacyjne i jest emerytem policyjnym? Czy w takim przypadku gmina powinna opłacać za nią składki emerytalne i rentowe do momentu osiągnięcia wymaganego okresu – 20 lat w przypadku kobiety lub 25 lat w przypadku mężczyzny?

6. Czy fakt pobierania emerytury mundurowej oznacza, że składki opłacane z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego nie powinny być odprowadzane do ZUS, ponieważ okres służby został już uwzględniony w systemie zaopatrzenia emerytalnego?

7. Czy Ministerstwo posiada interpretacje, wytyczne lub stanowiska dotyczące opłacania składek za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, które są funkcjonariuszami Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Służby Więziennej lub innych formacji objętych odrębnym systemem emerytalnym?

8. Czy w związku z występującymi w praktyce rozbieżnościami interpretacyjnymi Ministerstwo planuje przygotowanie jednoznacznych wytycznych dla gmin i organów realizujących świadczenia rodzinne, tak aby osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, będące funkcjonariuszami służb mundurowych były traktowane w sposób jednolity na terenie całego kraju?

Proszę również o wskazanie, czy w opisanych przypadkach istnieje możliwość zaliczenia okresu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego do stażu emerytalnego w którymkolwiek z systemów – powszechnym lub mundurowym – oraz jaki organ jest właściwy do potwierdzenia takiego okresu.

Sprawa wymaga jednoznacznego rozstrzygnięcia, ponieważ obecne wątpliwości mogą prowadzić do odmiennego traktowania osób znajdujących się w bardzo podobnej sytuacji życiowej, a jednocześnie sprawujących faktyczną i osobistą opiekę nad osobą z niepełnosprawnością.

Zwracam się zatem o jednoznaczne wskazanie obowiązujących zasad oraz podstawy prawnej, na której gminy powinny opierać swoje decyzje w przypadku opiekunów będących funkcjonariuszami lub emerytami służb mundurowych.

Łączę serdeczności
Agnieszka Kołacz-Leszczyńska